

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishču mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnishču. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnishču: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju posebni pogoji. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pred novim požarom na Balkanu?

Kaj se godi na naši narodni meji.

Zadnji mariborski dogodki so zopet nekoliko posvetili na razmere, ki vladajo ob naši narodni meji. Človek bi mislil, da je ob narodni meji narodnost glavna stvar in da bi se morali izogibati vsemu, kar moti skupen boj proti tujstvu. Tako je n. pr. na Češkem. Tudi tam so različne stranke — ampak na meji stoje vsi združeni na braniku domovine. To je mogoče menda za to, ker tam ni klerikalcev! Pri nas se dela pa ravno na narodni meji taka politika, ki nujno vodi v propad. Klerikalizem je ubil koroške Slovence. Toliko časa so jih različni Treiberji pripravljali za smrt, da so bili Korošci popolnoma zreli za nebesa. Namesto kulturnega dela so jim dajali bratovščine, namesto šolskega pouka pridige, namesto sokolske samozavešči čukarsko poniznost, namesto navdušenja tercijalistvo. Stali so na tem, da mora biti vsak Slovenec klerikalec, kdor je nemčur. Našim narodnim nasprotnikom sta postala Slovenec in klerikalec eno in isto — število negativov je rastle.

To se godi tudi na Štajerskem. Namesto narodnega navdušenja širilo tam tercijalistvo in svetohlinstvo, obenem na uče sovražiti vse, kar je slovenskega, naprednega, narodnega.

S čuki in marinarcami hočejo zastopiti narodno življenje in s tem olajšati delo nemški agitaciji.

Kako se to godi, naj kaže sledeči dopis od skrajne narodne meje ob Dravi.

Kakor boste čitali morda po drugih časopisih, zgodilo se je tu preteklo nedeljo nekaj zelo važnega. Strupena klerikalna propaganda je zamorila tukajšnje, pred 25 leti osnovano kmečko bralno društvo. In mi, Slovenci, ki smo ga ustanovili, ali vsaj pomagali ustanoviti, še ne jemo čemo za njim, kajti, da bi se imelo čeno rabiti v take namene, kakoršni so se mu določili na shodu društva, ki ga je osnoval novi kaplan za slov. mladeniče in dekleta, je pač bolje, da ga ni. Ker so krčme pri nas večinoma v rokah naših narodnih nasprotnikov morali so biti Slovenci zadovoljni, da so imeli na razpolago obširne prostore v hiši krčmarja, kjer so priredili več predstav na odru, ter si lani omislili lep nov oder. Tu se je narodno življenje uspešno razvijalo, makari tudi v klerikalnem duhu. Mi naprednjaki smo k temu — molčali. Naša Ciril - Metodova podružnica je prirejala svoje veselice in igre v prostorih krčmarja, igralci na odru pa so

bili včasih pri obeh družtvih eni in isti. Mlademu kaplančku pa so se začele sline po osnovitvi društva klerikalnih slov. Orlov in slovenskih tercijalk in jeli so loviti članov v ta namen. Ker se je predsednik bralnega društva odločil upri zahtevi nekega drugega svojega pristaša, da se naj osnuje društvo Sokol, ter podarjal, da kot klerikalci smejo snovati le »Orle«, mu je ta pokorščino odpovedal. Disciplina v klerikalnem taboru je bila že zlomljena. Navzlic temu pa so vendar še priredili osnovni zbor minulo nedeljo. To, kar je zahteval pozvan iz Maribora govornik od članov in članic novega društva, presega že vse meje zdrave pameti. Pred vsem je zahteval strogo abstinenco. Goslinčar ni pustil svojih otrok k temu društvu, ker je baje govornik zahteval od članov, da ljudi, od katerih je znano, da niso klerikalci, ne smejo niti pozdravljati, da otroci onih staršev, ki bi jim bralili pristopiti v to društvo, morajo staršem odpovedati pokorščino in jih zapustiti, da morajo varčevati, da bodo mogli kaj žrtvovati v klerikalne namene. Ob enem so reveži nametali skupaj nad 50 kronic, katere je potem govornik odnesel s seboj kot nagrado za svoj trud. Dalje je baje strogo prepovedano v društvih se nahajajočim članom občeati z »liberalci«, češ to so pravi pogani in brezverci, spoznajo pa se lahko po tem, ker jih na tem zborovanju ni videli. Tako je vzgoja na naši narodni meji. Ta vzgoja vodi ljudi k smrtnemu sovraštvu. Ali ni to pravo barbarstvo poganstvo in svetohlinstvo? Proti temu smo vsi, ne le naprednjaki in oni, ki drže s »Štajercem«, marveč celo Nemci, katerim ne more iti v glavo, kako morejo klerikalci hvalliti samo svojo klerikalno robo, obenem pa svražiti narodno šolsko družbo, nahajajočo se pod varstvom dveh svetnikov, ki ju spoznajo celo oni za apostola Slovanov. Svetohlinstvo klerikalcev se je torej pokazalo tu v pravi luči. Mi starejši ljudje nikakor ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi se mladina ščevala k nepokorščini zoper starše, ker bi iz tega nastali ne le prepripi, marveč celo poboji; zato je tudi jeza zoper novo čukarsko društvo splošna in ne vemo, če g. kaplanček ne bo moral v kratkem zopet odkruriti tje-kaj, od koder je prišel. Tako torej vidite, kam privede zagrizenost naših narodni stvari na škodo. Škorpijon bo v svoji strupeni jezi do napredka zamoril samega sebe. In prav mu je! Ko bi le pri tem ne trpeli mi.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Goriško.

Deželni zbor. V sredo, 1. oktobra se je vršilo prvo zasedanje goriškega dež. zbora, ki je bil odprt s mašo v stolni cerkvi, katere so se udeležili vsi poslanci s dr. Faidutti-jem in dr. Frankotom na čelu. Prisostvoval ji je tudi tržaški namestnik princ Hohenlohe, ki je v dvorani vse poslance pozdravil, ko so se sestali v deželni zbornici, nakar je nam. svetnik Rebek zapisel novega glavarja in mu odstopil mesto. — Popoldne se je vršila seja z dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika otvoritvene seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Predložitev volilnih spisov. 4. Volitev dež. odbora. 5. Volitev deželnozbornskih odsekov. — Iz glavne točke (4.): so bili izvoljeni izmed slovenskih poslancev sledeči gospodje: sodni svetnik Dominko za odbornika, dr. Podgornik za njegovega namestnika, za odbornika še dr. Gregorčič za njegovega namestnika posl. dr. Franko, dr. Gregorčič pride v dež. šolski svet je kot zastopnik dež. odbora zato, ker so znane njegove velike zasluge za slovensko šolstvo na Goriškem. Kar se tiče družega, ga bo nadomestil podglavar dr. Franko. Italijani imajo dva odbornika in sicer klerikalca dr. Flega in kamorista dr. Pinaucza. Interpelacijo je vložil dr. Cesciutti in sicer radi odvzeta voljaških agend občin goriški, s čimer je bil prvi dan zasedanja zaključen.

Goriške karikature. »Dan« bo začel v kratkem priobčevati tudi karikature z Goriškega. Mislimo, da bomo s tem ustregli našim čitateljem. To pa ni tako lahko. Karikature stanejo. Zato pa je treba list širiti, da bo imel vedno več naročnikov. Čim več naročnikov bomo imeli, tem popolnejši bo naš list! Torej somišljeniki, na delo!

Vagabundinjo. Katarino Komic, staro 27 let iz St. Frjana, so aretirali. Potepala se je okoli brez dela, zato bo morala jesti pet dni ričet. Ker je zunaj ponoči precej mrzlo, se Katarina najbrže rada poslužuje gostoljubne strehe in ričeta.

Vsled opeklin so morali pripeljati 25letnega Tirela iz Koprive v tukajšnje bolnišnico. Tirel je prevrnil kotel z vročo vodo. Vsled nastale pare je dobil močne poškodbe na levi roki in na drugih delih telesa. Njegovo stanje je precej nevarno.

Umni rokodelčič je Anton pl. Vilarič. Te dni se je zagovarjal radi selarije pred sodiščem. Cecilija Zaneti je povedala, da si je izposodil pri nji okoli 200 kron, katere li seveda ni hotel vrniti. Dolžan je pa tudi vozniku Jožetu Stačici 83 kron, straži Vergiliju Pasijanu 30 kron, Domi-

niku Pozetu 104 krone. Dobil je štiri mesece zaporu.

Žensko učiteljske v Gorici se tudi v tem razlikuje od moškega, da ima samo nemški napis. V istem poslopiu je slovensko in italijansko učiteljske in vsak pameten človek bi pričakoval, da bo slovensko - italijanski napis; ali kaj! Na vratih se šopiri samo nemški napis. Človek se pojmi ne more, kako pride do tega, da postavijo ravno nemški napis. Če bi bilo to kje na Koroškem, bi se nič ne čudili, a tukaj v Gorici. Seveda polde to tako dalje, dokler ne bomo imeli za voditelje ljudi, ki jim je pač vseeno, naj bo tako ali tako. Za tako malenkost se ni vredno mazati, kaj ne da, gospoda!

Takozvane dijaške maše se vrše pri nas pri zaprtih oknih in vratih. Zato pač ni čudno, da je v cerkvi slab vzduh. Pomisliti moramo tudi, da so pred dijaško še druge maše, in je torej že od prej tak vzduh v cerkvi, potem pa še okno in celo vrata zaprta. Več kot polovica dijakov mora še po celo uro stati, ker v cerkvi ni dovolj sedežev. Potem pač se ne čudimo, ko vidimo, da prime dijaška slabost in da ga morajo peljati ven. To se ponavlja vsako nedeljo. Upamo, da se stvar predrugeči, zakaj drugače bomo primorani drugje izpregovoriti.

Opozorjamo naše ljudi radi zdravstvenih ozirav glede kolere, katere več slučajev se je pripetilo zadnje čase tudi v Pragi, da je izdal goriški magistrat odredbo, ki zahteva, da se moralo podvreči zdravniškemu nadzorstvu prvih pet dni po prihodu v naše mesto vsi tisti, ki so došli iz Slavonije in Hrvatske in okolišev Smirne, Kislova in Voloca. To pa zategadelj, ker se je bati, da se ne занesejo kolericni bakteriji med naše ljudi, kajti v ravnokar omenjenih krajih se počuti morilka že precej domačo. Dotičniki, pri katerih prišleci iz teh krajev stanujejo, morajo naznaniti njihova imena nemudoma na magistratu zdravstvenemu uradu. Toliko, da ne bo morebitnih neprijetnosti.

Slovensko muzejsko društvo v Gorici je kupilo po prizadevanju svojega vnetega in marljivega odbornika, g. Rudolfa Drufovka, tri zelo redke slovenske knjige iz reformacije, dobe, ki so kompletne in dobro ohranjene: 1. Primoža Trubarja »Ta celi psalter Davidov«, Tbingt 1566. 2. Primoža Trubarja, S. Krelja in drugih »Ta celi catechismus, em psalmi inu teh vekskih godov.« — Kershanske pejsmi, v Bitembergu 1584. 3. Jurija Dalmatina »Vse svetu pismu«, Wittenberg 1584. Prva teh knjig je bila doslej znana samo v treh izvodih (v Olomucu, Stuttgartu

Dr. Krek,

ki je padel v svojo lastno tinto.

in Ljubljani), druga samo v 5 iztisih (v Berlinu, Drazdanih, Wolfenbüt-telu, Münchenu in Ljubljani), tretja pa v malo izvodih (v Olomucu, na Dunaju, v Pragi, Gradcu, Ljubljani i. dr.).

Kranjski deželni zbor.

Včerajšnja seja se je začela ob pol 11. uri dopoldne. Posl. G a n g l je umaknil svoj predlog glede uvedbe splošne in enake volilne pravice, govoril bo pa o tem povodom proračunske debate.

Od interpelacij in nujnih predlogov omenjamo: posl. dr. Trillerja in tov. vladu, da izposluje preureditev in razširjenje ljubljanske telef. mreže, posl. dr. Trillerja in tovarišev na dež. vladu, da stori potrebne korake za prezidavo južnega kolodvora v Ljubljani v centralni kolodvor.

Klerikalci menjavajo svoje zakone.

Klerikalci so nedavno napravili zakon o občinskih posredovalnih uradih, sedaj jim pa ta zakon že ne ugaja več in so predlagali spremembo v tem smislu, da mora vsaka občina ustanoviti posredovalni urad.

Proti temu, namreč proti obligatoričnosti ustanovitve posredovalnih uradov, sta govorila poslanca dr. Novak in dr. Eger, medtem, ko je posl. dr. Pegan zagovarjal predlog ustanovitve in občinskega odseka, govorilo je pa za predlog še več klerikalnih poslancev, med njimi tudi Jarc, ki se mora vedno ob koga obregniti, tukaj se je pa obregnil ob odvetnike, češ, da nekateri dajejo strankam v podpis izjave, da se odpovedujejo pravnemu poskusu.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

»Zdal gre za oblubo, ki sem vam jo dal in ki bi jo rad izpolnil. Ali hočete dajati moji hčeri resne lekcije in napraviti iz te dokaj nespretno učenke... ne sicer umetni-ce, pač pa vsaj kolikor mogoče pravilno igralko? Okusa ji ne manjka, toliko bolj pa dobrega zgleda. In tega, vem, da ne iščem pri vas zamen.«

»Ah, gospod,« je vzklila Gilberta, »potruditi se hočem tako, da mislim, da vam smem obljubiti uspeh.«

»Potreboval vas bom vsak dan razen petka in nedelje. Ali boste razpolagali tolikokrat s prostim časom?«

»Kolikokrat vam bo drago, gospod grof.«

»Pa zaradi ure... ali vam je vse eno?«

»Popolnoma.«

»A vendar,« je ugovoril Florestan, misleč na lekcije, ki jih je plačevala Bobeta po luisdorju.

Toda Gilberta mu ni dala odgovoriti:

»Saj veš, očka, da me ne zadržuje nič resnega, nič takšnega, da se ne bi dalo preložiti na drugo uro!... nič, kar bi morala upoštevati, ako se nudi prilika, pokazati gospodu d' Or-

moá, kako sem mu hvaležna in ponosna na njegov dobrohotni spomin.«

»Tem bolj, kaj ne,« je dejal grof, »ker imate itak same repeticeje?«

»Da, gospod, in še te so zelo ne-rede in jako utrudljive, h koncu me-seca pa ne predstavljajo Bog ve ko-liko, tako da mi ni prav nič do njih.«

»Da, da, saj si lahko mislim, ka-ko trd vam je vsakdanji kruh. No, midva bi se domenila... recimo, de-set frankov na uro. To je nagrada, kakršno plačujejo za velika dekleta, kakršna je moja hči. Ali ste zado-voljni z njo za pet lekcij na teden, dvajset na mesec?«

»Ampak... to je potem dvesto frankov!«

»Nekaj takšnega, da.«

»Ah, gospod, to je sreča za naju dva.«

»Tem bolj, ako vam to zadošča, da se vam ne bo treba več mučiti ponoči po plesih. Ako hočete, uredi-mo tako, da boste poučevali zjutraj, ob desetih, ali vam je prav tako?«

»Ob desetih. Sami si ne bi mo-gla izbrati prikladnejše ure.«

»Dobro. Začnimo torej jutri.«

»Jutri, da, gospod.«

»In zdaj... še eno besedo...«

»Odkajšal je, kakor da ima po-vedati nekaj delikatnega in težav-nega:«

»Priznati moram, gospod Ro-lane, da nisem prišel k vam brez po-prejšnjih poizvedb. Saj gre za mojo hčer — razumeli boste, torej moja odpreznost.«

»Tudi jaz ne bi bil ravnal dru-gače kakor vi, gospod grof,« je od-govoril resno stari režiser.

»Poprašal sem torej najpoprej v Konservatoriju. Tam sem izvedel o gosposdi Gilberti najlaskavejše re-či. Isto se je zgodilo tudi v ulici Re-kole in v Klinkankurdski ulici, kjer so vedeli povsod zgolj hvalo — ne sa-mo o njej, marveč tudi o vas, dragi gospod.«

»Gotovo so vam pravili o moji pevski karieri.«

»Da, to vlasti,« je odgovoril polkovnik, čuje se smehljaj nad naivno nečimernostjo starega tenor-ja... poleg tega pa tudi o vaši upra-vni karieri, ki jo opravljate pošteno in delavno že dolga leta.«

»Dobrih petindvajset let že, go-spod grof; odkar mi je opešal glas.«

»To so posli, enako skromni ka-kor mučni... in vi ste služili z njimi sredstva, da ste mogli vzgojiti to de-ta in napraviti iz nje tako izvrstno dekle. Znana so mi vaša izpričevala, gosposdična Gilberta, znano mi je vse...«

»Oh ne,« je dejal Florestan sam pri sebi, »vse ti mi znano, in niti slu-tiš ne, česa še ne veš.«

Polkovnik je nadaljeval:

»Vse to je izvrstno... Toda za-vedate se, kaj ne da... da režije pa-riških koncertišč običajno miso kraji, kamor gre človek iskat učiteljo za mlado dekle.«

»Ako ste se poučili, gospod, po-

tem veste tudi, da moja hči nikoli ni zahajala tjakaj.«

»Vem to... vse vem. Toda moja želja je, da ostanem jaz edini, ki vem to reč o koncertiščni režiji. Baš na to sem vas hotel opozoriti, gosposdična Gilberta... zakaj, pogosto, prav po-gosto se boste srečevali s staro ma-terjo mojega sina, gospo markizo ro-škajsko.«

»Ona je pač tudi tvoja stara mati, revica,« je pomislil Florestan sam pri sebi.

»Prepričan sem, da ji ne bi bilo v radost, ako bi izvedela o mešanem svetu, ki ste ga bili prisiljeni imeti za sosedščino, ker je poklic nalagal vašemu staremu očetu vsakdanje stike z njim... Treba je torej, da ne omenite tega niti njej niti komu dru-gemu. Brez potrebe bi bilo in meni nevršno. — Ali velja, gosposdična?«

»Kakor izvolite, gospod grof.«

»Vaš oče bo v naših razgovorih bivši umetnik Komičče Opere — to zadošča.«

»Bodite brez skrbi, gospod.«

»Torej sem pomirjen. Zaradi vas pa vedo vsi resnico: vi igrate zvečer na plesih in dajete par repeti-cij...«

»Odslej,« je dejala Gilberta, »bo resnica ta, da dajem samo še tiste, ki liih bom lahko priznala brez zadrege kajti...«

Rdečica ji je izpreletela oči az.

»Biti hočem vredna dobrote... zaupanja, ki mi ga izkazuje, go-spod... Saj si niti misliti ne morete,

koliko laglje mi bo posled živeti...«

»To si mislim,« se je nasmehnil on... »Torej, do jutri, od desetih.«

Poslovil se je.

»Uboga mačica,« je vzklila Florestan po njegovem odhodu, »po tem takem nisi bila zadovoljna s tem opravilom?«

»Nisem ti povedala tega, ker sem vedela, da bi te preveč bolelo.«

»Kaj bo torej z Bobeto?«

»Ah, ravno z njo... Rešiti se morem teh stikov z ljudmi vsake baže... In s kolikim veseljem!...«

Se tisti dan popoldne se je na-potila Gilberta v dvorec na Elizejski cesti.

Bobeta je bila doma, a ne sama. Gilberta, ki je prihajala v to hišo-kot na pol domačinka, je velela hišni:

»Obvestite, prosim, madam Bo-beto, da sem v njenem toaletnem ka-binetu in da bi rada govorila z njo.«

Trenotek nato se je pojavila di-va in vzklila začudeno:

»Ti? nenavadno, da se pojaviš ob takšni uri! In zakaj se skrivša po koticih?«

»Samo par besed ti imam pove-dati: prišla sem samo, da te obve-stim o nečem, kar je zate majhne, zame pa nelzmerne važnosti! Pred vsem r. Mihelna, boš mi zahva-ljena za svoje tovarishvo in za svoje zvesto prijateljstvo. Storiš si mi ve-liko uslugo — z rahločumnostjo, za katero ti bom hvaležna — neskon-čno — vse svoje življenje...«

Sprejet je bil naslednji zakonski načrt:

Posredovalni urad v svrhu poravnave poizkusa, katerega vršijo iz občine voljeni zaupniki, se ustanovi v vsaki krajevni občini. Ta posredovalni urad je pristojen poizkusiti poravnave v vseh v § 11. naštetih slučajih prepirov v civilno-pravnih zadevah, kakor tudi poizkusiti v § 28. navedeno spravo.

V obsežnih in zelo obilnih občinah se more, ako to sklene občinski odbor in temu pritrđita deželna vlada in deželni odbor, ustanoviti tudi več posredovalnih uradov. Občine, ki v svojem okolišu ustanove več posredovalnih uradov, morejo odkazati vsakemu teh uradov poseben del občinskega ozemlja kot njegovo okrožje, v katerem je izključno pristojni, ali pa proglasiti vsak posamezni urad za pristojnega za ves obseg občinskega ozemlja (člen IV., zakona z dne 27. februarja 1907, drž. zak. št. 59.)

Deželnemu odboru je prepisano, da sporazumno z deželno vlado dve ali več občin istega sodnega okraja, v katerih bi ne bilo pričakovati uspešnega poslovanja samostojnega posredovalnega urada, združi v skupno okrožje posredovalnega urada in določi obenem sedež tega urada.

Klerikalci šikanirajo Ljubljano.

O pobiranju kanalske pristojbine v Ljubljani je poročal v imenu ustavnega odseka posl. Jarc, ki je v imenu odseka predlagal, da naj deželni zbor sklene naslednje 1. Predloga se vrne deželnemu odboru z nalogom, da se še posvetuje o dopisu deželne vlade z dne 26. avgusta 1913, št. 2413/pr. in da zaslúži o tem mnenje občinskega sveta ljubljanskega. 2. Zakonski načrt se naj bi tako izpremenil, da se pobiranje kanalske pristojbine postavi na drugo podlago, tako da bo zadeval najemomalce samo čista kanalska pristojbina. 3. Deželni odbor naj vse korake, potrebne v tem oziru, tako pospeši, da se bo mogel deželni zbor s to zadevo pečati eventualno še v tem zasedanju.

Posl. dr. Triller vidi v tem predlogu poizkus zavlačevanja. Mesta občina ljubljanska se že deset let bori za to stvar in čas bi že bil, da se ne zavlačuje več. Dež. odbor je imel priložnost obrniti se že na občinski svet. Zahteva, da se prepreči zvalitev kanalskih pristojbin na najubožnejše sloje je upravičeno in temu se lahko ustreže, ako se stavi določba, da je pobirali pristojbine od poslopij in ne od lastnikov poslopij.

Za odsek predlog se je zavzel posl. dr. Gregorič in potem je bil odsek predlog sprejet.

Sprejet je bil predlog, da se pozove žel. ministrstvo, da spremeni vojni red na progi Jesenice-Ljubljana vsaj s 1. majem 1914. Tako, da bi se brzovlak ustavljal tudi v Škofji Loki. — Sprejeto je bilo tudi nekaj manjših predlogov.

O dopolnitvi zemljiških knjig

se je razvila dolgotrajna debata, ki se je pretrgala ob 1. uri popoldne in se je nadaljevala ob 4. uri. Vlado, katere predloga je to bila, je zastopal deželnozborski svetnik Sturm, ki je večkrat govoril in odgovarjal poslancem. Govorili so poslanci: dr. Eger, Piber, poročevalec Liechtenberg in dr. Lampe, ki je končno predlagal, naj se izroči vladna predloga o dopolnitvi zemljiških knjig dež. odboru, ki naj jo potem predloži dež. zboru s potrebnimi spremembami.

FRAN RADEŠČEK: Slovenski četaš Franjo Gorec in njegovi doživljaji v balkanskih vojnah.

III.

Tako je bil Gorec v Belgradu, kateremu je vdan z dušo in telesom tako, da si je še nož in bombo shranil do prve priliko, ko bo zopet potrebno, z dejanjem pokazati, kako se je treba boriti za plemensko celokupnost in njeno samostojnost.

Ko je lansko leto na Balkanu prišla tisti že več stoletij živa iskrica iz katere je nastal komaj utišeni požar, je tudi Gorec, ki je tedaj služboval pri Mencingerju kot trgovski pomočnik v Ljubljani, vzplamtelo srce navdušenja za sveto stvar.

Še predno je bila mobilizacija srbske armade razglašena, je Gorec odpotoval proti srbski meji.

Do Broda ob Savi se je srečno pripeljal z železnico in v Brodu je prenočil, kjer mu je bil ukraden klobuk. Ker je zvedel, da ni varno potovati brez povelja lista čez Zemun v Belgrad radi avstrijske straže, ki je strogo pazila na prostovoljce za Srb-

KAMILA V DEŽELNEM ZBORU.

Dr. Krek govori o Kamili Theimer. — Klerikalni poslanci in klerikalci na galeriji mu živahno odobravajo. — Klerikalci proti porotnim sodiščem.

Galerija je prišla na svoj račun. Poročevalci smo v začetku obžalovali one ljudi, ki iz same radovednosti izgubljajo tak lep popoldan, kot je bil včerajšnji, radi dolgočasnih razprav v deželnem zboru, ko bi se lahko sprehajali, potem pa vse lepo čitali v listih.

In vendar, potrpežljivost obiskovalcev galerij se je včeraj izplačala, dr. Krek je poskrbel, da je postala poprej dolgočasna razprava silno zabavna.

To se je pa zgodilo takole: Baron Schwarz odgovarja na interpelacijo posl. Ribnikarja in tovarišev.

Kakor je znano, je vložil posl. Ribnikar s tovariši že v prvi seji deželnega zbora na dež. predsednika interpelacijo povodom okrožnice dež. odbora županom, kjer se dajejo županom navodila, kako imajo postopati pri sestavi prvotnih imenikov porotnikov, obenem se jih pa poziva, da v določenem roku odgovorijo, kaj so ukrenili v tej zadevi.

Dež. predsednik bar. Schwarz prečita svoj odgovor in pravi, da deželni odbor s to svojo okrožnico ni prekoračil svojega delokroga, on ni zahteval od županov, da njemu predložijo prvotne imenike porotnikov in zato je neutemeljna bojazen, da bi deželni odbor vplival na sestavo prvotnih porotnih imenikov.

K besedi se oglasi poslanec Demšar in dr. Novak, ki oba predlagata, da se odpravi debata o odgovoru dež. predsednika, kar je bilo tudi sprejeto.

Dr. Krek proti porotnim sodiščem.

Besedo dobi posl. dr. Krek, ki takoj uvodoma predlaga, da se sprejme odgovor dež. predsednika na znanje, dalje, da se deželna vlada poziva, da poskrbi, da se zakonske določbe glede sestave prvotnih imenikov porotnikov natančno izvršujejo in da se čimprej sprejme po gosposki zbornici že sklenjena prenosna porotnih sodišč.

Potem je dr. Krek dokazoval, da se porotna sodišča nikjer niso obnesla in da so se ona uvedla sploh samo slučajno, ker je slučajno kriminalist Glaser, ki je bil zagovornik porote, zmagal nad drugim nekim kriminalistom, ki je bil nasprotnik porote. To je navadno naključje, ker je Glaser najbrže imel boljši jezik od svojega nasprotnika. Porotna sodišča še nikjer na evropskem kontinentu niso obnesla in zato so jih že vse države prenosovale in ustanovile na mesto njih t. zv. prisodniška sodišča, kjer sicer tudi sodijo laiki brez sodnikov, ali morajo navesti razloge za svoje pravdroke.

Tudi avstrijska gosposka zbornica je že sprejela predlogo o reformi kazenskega zakona, s katero reformo se uvajajo prisodniška sodišča posebno pri tiskovnih pravih, pri katerih se pri porotnikih navadno čuti politični, narodni, lokalno-strankarski itd. vplivi.

V Ljubljani se to zapaja posebno, kjer uživajo napredni listi pred poroto pravo imuniteto in se jim nikdar ni treba bati, da bi njihovi uredniki bili obsojeni, medtem ko ljubljanska porota obsodi vsakega klerikalnega urednika.

Dr. Krek o Kamili Theimer.

Govornik nadaljuje: V zadnjem času se vodi v Ljubljani ostudna gonja (klerikalni poslanci se začnejo zbirati okoli dr. Kreka) proti meni in g. deželnemu

glavarju in sicer se prikazuje v naprednem časopisu dr. Šustersiča kot najbolj korumpiranega človeka, mene pa kot nekega Don Juana. Nerad govorim o dotični osebi, ali ko se hoče odvzeti (pri tem se razyname in začne tolči po mizi) se košček kruha, ki ga imam, ne morem molčati, ko vsa moja krivda leži v tem, da sem po neumnosti igral vlogo zdravilca histerične ženske, ki se mi je smilila.

Ta boj proti meni in dež. glavarju se vodi samo zato, ker je med porotniki samo osem klerikalcev in naprednjaki računajo s tem, da se porotniki ne bodo držali prisega. Steklega psa človek odžene in tudi hudobnih pobalinov se človek izgubi, samo pred sodiščem pošten človek ne dobi zadoščenja, ker je slučajno kriminalist Glaser zmagal nad svojim nasprotnikom.

Dr. Krek imenuje Kamilo Theimer — vlačugo.

Govornik nadaljuje: Dotična ženska, ki je klečala pred mano, ko sem ji rekel vlačuga, je mogla vprizoriti to gonjo samo zato, ker se čuti varno, ker ve, da je liberalni porotniki ne bi obsodili. Ali razmere se lahko spremenijo in potem se to lahko krvavo mašuje.

Dotična ženska se je v mene zaljubila in misli, da moram tudi jaz biti zaljubljen vanjo. Očita mi se, da je moje postopanje nasproti njej nekavalirsko (dr. Lampe se zadovoljno smehlja), ali (v skrajni razburjenosti) ako taka ženska skoči v tebe in ti ne da miru, potem kavalirstvo sem kavalirstvo tja. (Viharno odobravajo pri klerikalcih v dvoranah in na galerijah.)

Navedel sem ta tipični slučaj, ki tako osvetljuje naše razmere in že zato mi sedanje porabe ne moremo priznati, ker ona ni samo strankarska, temveč pripada tudi samogotovim slojem. Splošna volina pravica je že povsod izveljavljena in zato morajo priti tudi v prvotne porotne imenike vsi oni, ki imajo vse pogoje zato, brez ozira na to, ali plača jo kaj davka ali ne.

Kaj mi zahtevamo? Da sestavljajo župani prvotne imenike porotnikov na tej podlagi in da se ne dela več tako kot se dela sedaj, namreč, da se vpisujejo v te imenike samo oni, ki znajo nemško.

Naše razmere naj se očistijo, da bi mogli živeti eden zraven drugega vsaj kot ljudje, drugače pa: fantje, kar nas je, v boji in na delu liberalno časopisje kar hoče...

Klerikalci delajo dr. Kreku ovacije.

Dr. Krek je končal svoj govor in klerikalni poslanci, ki so mu delali ovacije že ves čas, dokler je govoril, so začeli še burneje ploskati in klicati »živijo«, klerikalno občinstvo na galerijah se jim je pa pridružil. Takoj za tem so se pa začele galerije izpraznjevati in samo par ljudi je še ostalo. Za enkrat je bilo občinstvu dovolj, imelo je gledališko predstavo — brezplačno.

Dr. Novak za poroto.

Besedo dobi posl. dr. Novak, ki izjavi, da smatra institucijo porotnih sodišč za važno pridobitev državljanov in boji proti tej instituciji je boji za prikrajšanje ljudskih pravic. Napadi dr. Kreka na naša porotna sodišča so neopravičeni.

Dr. Lampe: Tako! Pogled, pogled!

Dalje je dr. Novak aludiral na »Slovenčev« urednike, ki tako radi bežijo pred poroto, potem je pa podvrzel kritiki okrožnico dež. odbora, ki je zahteval od županov, da mu morajo poročati o temu. Kaj so

povodom okrožnice ukrenili in je nekaterim županom, ki tega niso storili, celo zagrozil z globo.

Odgovor dež. predsednika na interpelacijo je povsem nezadosten, ker ako dež. odbor kaznuje župana radi tega, ker ni odgovoril na ono okrožnico, je v tem trenutku prekorajil svoj delokrog in dolžnost dež. vlade, kot zaščitnice zakona bi bila, da bi dež. odbor poklicala na odgovornost.

»Danes boš pa ti ven šel.«

Dež. glavar dr. Šustersič pretrga govornika: Dež. odbor je avtonomna korporacija, ki je odgovoren samo dež. zboru. Danes je prvič, da se je našel poslanec, ki kliče proti dež. odboru vlado.

Dr. Novak: Kadar se bo udarilo na neodvisno sodstvo, bom vedno apeliral na vlado, ki mora štediti zakon. To ni samo moja pravica, temveč tudi dolžnost.

Dež. glavar se začne zopet umešavati in govori o avtonomiji dež. odbora in dež. zbora in žugati govorniku.

Dr. Novak: Imam besedo in se bom posluževal do skrajnosti. Posl. Ribnikar: Danes boš ti ven šel.

Dr. Novak nadaljuje: Za intimno razmerje, ki ga ima dr. Krek z neko histerično ženo, se kot človek sicer zanimam, kot poslanec pa čisto nič in zato ne bom reagiral na tozadnja izvajanja dr. Kreka. Ali dr. Krek je preveč govoril o »liberalnih« in o »klerikalnih« porotnikih in to me sili misliti, da okrožnice dež. odbora niso rodili ravno čisti motivi. Z odgovorom dež. predsednika na interpelacijo se ne zadovoljujem in predlagam, da dež. zbor izreče dež. odboru grajo.

Dr. Pegan brani dež. odbor.

K besedi se oglasi posl. dr. Pegan, ki pravi, da je razposlal ono okrožnico županstvom v imenu dež. odbora in dokazuje, da je bilo njegovo postopanje popolnoma pravilno in zakonito. Porotnim sodiščem pa ni on ne zaupa.

Konec debate.

Posl. Demšar predlaga konec debate, kar se sprejme, potem pa dobi besedo posl. grof Barbo, ki je, seveda, tudi moral obratiti časopisje.

Posl. dr. Lampe je tudi sovražnik porote, ker je bil enkrat obsojen na 9 mesecev zapora, bežal je pa večkrat pred njo.

Med dr. Tavčarjem, dr. Trillerjem z ene in dr. Lampetom z druge strani se je razvila mala polemika, potem je pa dr. Lampe prečital neko pesem iz Napoleonovih časov, ki je niemu in drugim klerikalnim poslancem silno ugajala, ni pa nič posebnega na nji.

Pri glasovanju je, seveda, večina odklonila predlog dr. Novaka in sprejela predlog dr. Kreka.

Sprejeti predlogi upravnega odseka.

Prošnja občine Tomišelj oziroma vaščanov iz vasi Jezero za uravnovo odтока vode iz jezera pri tej vasi se odstopi deželnemu odboru, da o priliki uradnega posla deželnega hidrotehnika v tej pokrajini ta prejšnje navedene razmere in potem poroča ter o tem stavi svoje predloge.

»Zakonu o uravnavi dež. ceste Črnomelj - Vinica v črnomajskem cestnem skladnem okraju se v smislu besedila dež. odbora pritrdi.«

»Prošnja vasi Javorovica, občina Št. Jernje, za napravo vodovoda se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da primerno ukrene.«

se je izvežbal v metanju bomb, in v borenju.

Po brezpomembnih manjših bojih z Arnavti, ki so po navadi vedno prežali izza zasede na Srbe, izpraznili so palogama vas za vasjo, kjer so prebivali Arnavti, ki so se nato skrivali po visokih planinah in se tam tudi zbirali.

Toda srbski četaši jih niso pustili pri miru ter jih preganjali iz njihovih skrivališč, kar je bilo tem lažje, ker je mnogo domačih Turkov držalo s Srbijo in tudi poarnavčeni Srbi so delali srbskim komitskim četam izborne volunske službe, Turki pa so celo ustanovili svoje prostovoljne čete, ki so se borile proti Arnavtom in Turkom za Srbijo.

Srbskim komitskim četam je bilo strogo prepovedano brez potrebe ubijati ljudi, tudi ropanje po praznih vasesh je bilo strogo zabranjeno in marsikdo, ki je poskušal zadostiti svojem poželenju po tujem blagu, je plačal svojo predrznost s svojo glavo. (Dalje prih.)

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

Dr. Novak pokličen k redu.

Dež. glavar dr. Šustersič: In stenogr. zapisnika vidim, da je posl. g. dr. Novak rabil besedo: pikantno razmerje. Da sem to sam slišal, bi izročil g. dr. Novaka disciplinarnemu odseku. Sedaj post festum, tega ne storim, pač pa pokličem posl. g. dr. Novaka k redu.

Državna policija v Ljubljani.

Posl. Jaklič je poročal o samostojnem predlogu poslancev dr. Pegana o ureditvi osebnih zadev drž. policije v Ljubljani. Odslek predlaga, da čimprej započne na pristojnih mestih vse potrebne korake, da se osebne zadeve c. kr. policijskega ravnateljstva v Ljubljani podredijo stvarno pristojni deželni politični oblasti, oziar, da se ustanovi za osebo c. kr. policije v Ljubljani samostojni statut, ki uveljavlja tudi slovenski poslovni jezik.

Baron Schwarz je v slovensko-nemškem govoru odgovarjal, da je iz finančnih ozirov združena drž. policija na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem s polic. ravnateljstvom v Trstu, kar se pa tiče poslovnega jezika, je to stvar centralne vlade.

Posl. Ribnikar je našteval razne kričeče slučaje. Zastopljanje slov. jezika pri drž. policiji in na postopanje policije sploh, posl. dr. Pegan je na policijo zelo hvalil in je zahteval od stražnikov ital. jezika in da bi smeli pisati raporte v slov. jeziku, v notranje uradovanje se pa ne briga (!). Baron Schwarz je polemiziral s posl. Ribnikarjem, ali brez uspeha, dr. Lampe je pa delal neslane opazke. Predlog odseka je bil sprejet.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam.

Posl. dr. Novak je utemeljeval svoj nufni predlog, da se pozove vlada, da ustanovi za Kranjsko posebno delavsko zavarovalnico proti nezgodam in je temeljito dokazoval zastopavanje interesov s Kranjskega pri zavarovalnici v Trstu. Za da nam prostor lista ne dopušča priobčiti obširnejšega poročila o temu, nujnost je bila sprejeta in predlog izročen upravnemu odseku.

Ko je bilo sprejetih še nekoliko poročil finančnega odseka, je dežel. glavar zaključil sejo in zakazal prihodnjo za danes ob 11. uri dopoldan.

Dnevni pregled.

Kaj vse vedo v redakcijah nemških listov? »Wiener Allg. Zig.« — torej oficijozen list — piše, da so Arnavti zmagovalno prodrli od Dibre čez Strugo v Hostivar. Sedaj pa pomislite ljudje božji: Struga je južno od Dibre; severovzhodno od Struge — direktno vzhodno od Dibre leži Hostivar. Albanci so zmagovalno prodirali od severa naravnost proti jugu in namesto da bi šli preko Struge naravnost v Solun ali Malo Azijo, so na svojem pohodu od severa preko Struge začeli prodirati nazaj proti Hostivaru. Sodeč po njihovem »prodiranju« so bili tako zmešani, da niso vedeli, kod beže in zato so pred Srbi bežali najprej proti jugu — od tam so jih pa najbrže nove čete napodile nazaj proti severu. Najbrže se je vršilo na tej poti ne zmagovalno »prodiranje«, temveč zmagovalno »podiranje« Albancev. Švabski listi so res »kunštni«. Albanski telegrami so jih čisto zmešali. Ne vedo, kako bi se ravnali, da bi bila blamaža še večja.

Se enkrat slovenski sodniki in sodniški stan. Včeraj smo prinesli članek, ki govori, kako si dr. Reich soditi o slovenskih sodnikih, katere kar v splošnem zančuje, češ, da so za nič in nezmogni in da mora zato na odgovornejša mesta nastavljeni le Nemci. Upamo, da bodo slovenski sodniki energično protestirali proti tej neutemeljeni obdolžitvi, ker je znano, da imajo slovenski sinovi več obzorja in tudi več čuta za pravico kot Nemci, ki vse gleda skozi z nemškim nacionalizmom (šovinizmom) pobarvana očala. To obrekovanje morajo slovenski sodniki enkrat za vselej zavrniti, ker slovensko ljudstvo zahteva, da brani stražnik pravice (zato je sodnik) tudi svojo pravico in svojo čast, posebno če prihaja obsodba iz ust »Hochenburgerjevega huzarja«. — Mi, ki poznamo razmere v kraju, kjer se predvsem udeležuje Hochenburger — razmere v krajih, kjer prebivajo češke manjšine, se pa čudom čudimo, kako si je German Pittreich drnil tako obsojati slovenske sodnike. Sodba, ki jo je izgovoril za slovenske sodnike, bi bila pravična in desetkrat premo ostra, če bi imel Šyab na misli nemške sodnike v čeških narodnostnih mejah, kjer se določbam kazenskega zakonika in kazensko-pravnega reda pluje naravnost v obraz, kakor so te dni dokazovali prvi turisti po čeških listih, imenoma v »Češkem Slovu« advokat dr.

Traub, Gospod Pittreich naj bi ne polival slovenske sodnike z gnojnic, ki odteka izpod nemških »Hochenburgerjevih huzarjev«.

Vir: albansega prodiranja. »Daily Telegraph« poroča, da so Arnavti proti Mavrovu in Galicniku zato tako hitro prodirali, ker se tam nahaja 350.000 glav goveje živine, ki so jo Albanci hoteli povzneti, da bi naredili klobase za zimo. No, pa so Srbi prišli in jim naložili klobase po plečih, prav krvave.

»Slovenski Branik« — zaplenjen. Državno pravdnostno je zaplenilo zadnjo številko »Slov. Branika« zaradi opomina na slovenske loyce v članku »Borovlje na Koroškem« — narodno ogrožene, da naj bodo bolj narodno zavedni. Ker nam državno pravdnostno ne dovoljuje takih apelo-lov pisati, naj se naši Slovenci že enkrat zavedejo brez njih in naj ne povzročajo konfiskacij. »Slovenski Branik« ima zaradi tega škodo in bo izšla druga izdaja šele danes.

Naučimo se upoštevati slovenski jezik! Te dni prihajajo na privatne uradnike vprašalne pole »Pensionsanstalt« v Trstu seveda v nemškem jeziku. To je omalovaževanje slovenskih uradnikov od strani zavoda. Zahtevajte slovenske pole! To je naša dolžnost. Ne pustimo, da bi nas vsakdo smatral za štafazo. Na svoj jezik moramo biti ponosni. In če zavod nima uradnikov, ki so slovenske zmožni — naj pa Slovenci nastavi. Ali so službe samo za Nemce?!

Ustanova za železničarje. Kakor vsako leto razdelili se bodo tudi letos dohodki raznih ustanov med vpokojene in podpore potrebne železničarje, oziroma med njih vdove in sirote. Prošnje vlagati je najkasneje do 1. novembra 1913 pri načelniku glavnega kolodvora v Ljubljani. Na prošnje, ki se izročijo kasneje, se ni moč več ozirati. Vsa druga pojasnila daje tajništvo istega urada.

»Gledališko društvo« na Jesenicah naznanja, da uprizaro v nedeljo 5. t. m. ob polu 8. uri zvečer v dvorani pri »Jelenju« na Savi obdruženo trodelno farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, spisal Iv. Cankar. Že ime Cankar mora zadovoljiti, da omikanega človeka naravnost pozove k posetu te predstave. Zato upamo, da bo udeležba obilna in prosimo točnega posesta, ker ni naša krivda, ako moramo čakati z začetkom časih do osmih, ampak oni, na katere moramo čakati. To je prva izvirna prireditev letošnje sezone in opozarjamo posebno, one, ki ljubijo poleg drugega tudi zabavo.

Telovadno društvo »Sokol« v Št. Andrežu priredi v nedeljo 5. okt. t. l. rodoljubno dramo »Sin« v dvorani g. P. Lutmana. Namen, ki ga je imelo društvo do vpriporitve te drame je ta, da se poda našemu ljudstvu ne samo igre za smeh, ampak podati se hoče z omenjeno dramo nekaj poučnega, resnega, smotnega, pri katerem naj se naše ljudstvo naobrazi. Da bode igra dobro uspela nam jamči veselje in pridnost domačih igralcev diletantov in gostov, ki so rade volje prišli pomagat. Med odmorji in po igri sodeluje orkester 47. c. kr. pešpolka iz Gorice, ki bode proizvajal razne slovanske in nove koncertne skladbe. Igra se vrši ob vsakem vremenu, pričetek je ob 4. uri popoldne.

»Dneva« se boje! V »Novem Času« od dne 26. septembra 1913, št. 40, sem bil indirektno napaden, kar me čisto nič ne vznemirja. Jaz bi ne bil niti vedel, da me niso drugi opozorili. Naročeni so na ta list še nekateri, ki so bil naučeni od kaplanki, ki je mislila uvesti tudi v naše kraje kranjske klerikalizem, a la dr. Kerk. Kakor slišim, je bilo tu nekaj takih, ki so ga nekaj časa poslušali. Večinoma pa je bilo ženskega spola. Sedaj pa je tista simpatija skoro popolnoma izginila. Na očitanje »Novega Časa«, da dajem okrog liberalni umazani list »Dane«, ki je mnenja, da so vsi tisti Janezi, ki so se udeležili kat. shoda (tako piše »N. Č.« priznavam z opazko, da se ljudstvo samo zanima ter me prosi, da mu list posodim. Kar se tiče »Janezev« ne vem nič. Priznati pa jim moram, da smo se na njih račun večkrat nasmejali. Da so se imeli v Ljubljani dobro (?) mi tudi ni mar. Koliko je vredno očitjanje, da »Dane« vzgaja samo surovost, se razvidi iz tega, da se list dnevnj širi in raste, da ima vsaki dan več naročnikov, za kar bodem, po možnosti tudi jaz skrbel. Tema izginja, svita se. »Dane« nam pomaga spoznati, kar prikriva »Novi Čas«. Širite in šitajte »Dane«! — Tisti.

Neodvisno politično društvo za novomeški okraj. Pri ustanovnem shodu v Millerjevi gostilni v Novem Mestu se je s soglasnim odobranjem sklenilo, da se namerava društvo ustanoviti, da se sestavi društvena pravila z natanko določenim programom in da se po oblastvenem dovoljenju pravil skliče ustanovni občni zbor. Društvo zasleduje trojen

namen: Prvič, da v političnem oziru združuje v sebi vse napredno, oziroma sploh protiklerikalno misleče osebe obojega spola iz raznih stanov. Društvo ima pri volilnih bojih nalogo, v volilno borbo poslati samostojne kandidate iz svoje srede. Drugi namen društva je posamezne stanovske organizacije, predvsem pa skrbeti, da se zavodni kmetje organizirajo v svojih kmečkih zvezah. Tretji namen hoče društvo doseči s prosveto, ljudsko izobrazbo počem predavanj, shodov itd. Shoda se je udeležilo nad 60 oseb, večinoma zavedni kmetje iz občine Prečina pod vodstvom gg. Žagarja in Faleskinja. Tudi nekaj res demokratično mislečih meščanov, ki se ne sramujejo javno priti v stik s kmetijskim ljudstvom, se je shoda udeležilo. Večina se je zbal, ker se je po mestu raznesla govorica, da pride na shod tudi posl. Jarc in dr. Ogrizek, ki bosta yprizorila re-yanšo za njuni polom na Muhaberju. Ta strah je bil tako velik, da se je celo neki gospod, ki je obljubil, da na shodu nastopi kot govornik, v zadnjem trenutku zbal in doma ostal. Zato je na shodu, kateremu je predsedoval g. Žagar, poročal samo članik Pirc o namenu in pomenu nameravanega društva kakor tudi o potrebi za Dolenjsko ustanoviti samostojen tednik namenjen v prvi vrsti narodno-gospodarski in socialni politiki. Glede organizacije »Kmečke zveze« sta govorila tdi gg. Žagar in Faleskini. Shod se je čisto mirno izvršil. To je prvi shod, ki je izšel iz želja zavednega dolenjskega kmeta.

Golijeva — župana Rozmana afera pred kazenskim sodiščem. Razprava o zadnjih dogodkih med novo-meškim županom Rozmanom in političnim uradnikom Golijem na Jarčevem shodu v Novem Mestu, je bila za 1. instanco določena na dne 30. septembra ob 11. uri popoldne. O izidu razprave poročamo jutri.

Idrski odsek »Prosvete« priredi v ponedeljek dne 6. oktobra ob 8. uri zvečer v realni fizikalni dvorani javno predavanje g. dr. Lončarja: »Iz življenske filozofije Carlyleja«. P. t. občinstvo se opozarja na to zanimivo predavanje.

Akademija »Podravske podružnice Prosvete v Mariboru« dne 11. oktobra 1913 v Mariboru. Pet let je minolo od zadnje prireditve »Podravske podružnice Prosvete v Mariboru«. Leta 1908. so priredili naši akademiki, združeni v tej podružnici yeselico z gledališko predstavo, koncertom ter plesom. Prireditve je uspela izborna. Splošno je takrat krožil glas po mestu in daleč okoli, da so Prosvetasi rešili svojo nalogo nad vse povoljno. Iz mnogih krajev Spodnještajerske so prihili takrat prijatelji akademične mladine v Maribor, da pokažejo, kako umejo ceniti demokratično delovanje bodočih narodovih bojevnikov. Stotine so napolnile dvorano in po končanem sporedu je zaplesala mladina v prekrasni dvorani ob zvokih neumorne godbe ter plesala do ranega jutra. Sličen užitek hoče nuditi Prosveta in v njej združeni napredni akademiki sploh tudi tokrat svojim prijateljem. Natančen spored akademije bo pravočasno razglašen po časopisju.

Oklic. Leta 1914. se vsi kakor znano v Lipskem velika mednarodna razstava za knjižne obrte. V okvir te razstave pripada kot posebna skupina tudi poklicna in amaterska fotografija in izdelki fotografske industrije. Ker se bo v kratkem pričelo z izvršbo te skupine, bi bilo umestno, da bi vse zainteresirane korporacije, tvrdke družbe itd. svoje predmetne želje čimprej naznanile razstavnim poslovalnicam na Dunaju (IX.) 2 Severingasse 9. Tusem je poslati tudi prigrisavice in druga eyentualna vprašanja.

Izpred sodišča. Meseca avgusta so prinesli listi notico o tem, da je nekaj Leopold Pirnat iz Jarš posilil neko deklico. Leopold Pirnat je sam zahteval obravnavo pred sodiščem in je zahteval od ljudi, ki so to govorili, da dokažejo svoje trditve. Pred sodiščem se je izkazalo, da so bile to same laži in je Katarina Birk morala pred sodiščem obžalovati in preklicati, da je to govorila. S tem je resnica dokazana.

Pri snajenju samokresa pone-sreč! 17letni kajzarjev sin Janez Pogačnik iz Brda pri Lancovem, je hotel pred nekaj dnevi doma osnažiti samokres. Pri tem pa je ravnal z orožjem tako ne previdno, da se mu je to sprožilo. Strel je zadel ubogega fanta v levo nogo in ga težko poško-doval.

Posledica alkohola. 33letni dničar France Aybelj iz Medije pri Ar-žišah je tako krul pijanec, da se mu je vsled neprestanega pitja že večkrat zmešalo. Ko je bil te dni uslužben, pri nekemu posestniku v Kolo-vratu kot dničar, je vzel neko noč na podu, kjer je prenočeval, kos lesa in se z njim tolkel po glavi in se je slednjič že večkrat zakadil z glavo

v vozno kolo. Nato je zdiral v noč. Drugi dan nato ga je našel njegov gospodar vsega ranjenega. Avbelja so prepeljali v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Aretacija tatinskih ciganov. Pretekli petek je orožništvo aretiralo v Moravčah 63letnega cigana — godca Alojzija Rosenfelsa in njegovo 45-letno ženo Elizabeto, ker sta hudo na sumu, da sta izvršila v družbi tretjega pomagača več tatvin v li-tijskem okraju. Orožništvo je cigana izročilo okrajnemu sodišču na Brdu.

Aretirali se ni pustil. Preteklo soboto je orožnik aretirat 24letnega delavca Jožeta Milakovića iz Je-zeran na Hrvaškem, ker je bil na sumu, da je izvršil več manjših go-ljufov in ker se je potepal okoli brez dela. Aretiranec pa se je uprl oro-žniku pri aretaciji, začel je razbijati okrog sebe, tako da sta morala še dva druga moža priskočiti orožniku na pomoč, da so potem vsi trije Mi-lakovića premagali in izročili okraj-nemu sodišču. Aretiranec je imel za pasom kuhinjski nož, katerega so mu odvzeli.

Svojega sestanovca težko poškodoval. Šest železniških delav-cov, ki imajo skupno stanovanje na Jesenicah na Gorenjskem, je te dni pilo v neki gostilni na Javorniku. Peto se je v gostilni in plesalo tudi, sploh vladalo je tam nebeško vese-lje. Med plesom pa so dregnili fant-je svojega tovariša Jožeta Maroha ne prav narahlo v život, tako da je Maroh bliskovito položil kosti svo-jeja rojstva na trdna tla. Pa kakor bi vstrelil, jih je Maroh zopet pobral in huda ura se je pričela. Čudovite besede so se križale po zraku in njih posledica je bila ta, da so fantje Ma-roha pobasali in ga cefrali na cesto, kjer so ga za spomin še pretepli s palicami, kakor se spodobi in ga ob-suli s kamenjem. Fantje so šli po tem trudopolnem delu vrisajke, pre-povaje, preklinjanje in kričaje skozi Javornik in Jesenice. Ko pridejo okrog enajste ure ponoči domov — koga najdejo v postelji? Maroha. Od samega veselja nad pridnim fantom, so nepridipravi zopet napa-dili Maroha in ga tako nabrisali s pa-licami in z noži, da ima ubogi Ma-roh sedaj več težkih poškodb na ži-votu. Ti fantje pa že ne bodo več skupaj stanovali.

Kratka zgodba o dveh hranil-ničnih knjižnicah. 59letni Matevž Pe-ternel iz Dovjega je pošten človek. Služboval je na žagi v Plavžu pri Jesenčah in je stanoval v majhni sobici poleg žage. Koncem junija pa je bilo delo na žagi do nedoločene-ga časa ustavljeno, na kar je Pe-ternel zapustil svoje stanovanje. Predno pa je odšel, se je prepričal, če ima še v svojem kovčku dve hra-nilnični knjižnici, glaseči se na ime Marije Peternel in na ime Matevža Peternela. Knjižnici je našel v redu: na prvo je bilo naloženih 1200 kron, na drugo 500 K. Pošteni Matevž je nato zaprl kovček, zaklenil ga je, poslovil se od izbice, zaklenil tudi vrata od nje in je šel. Ko je pa prišel te dni nazaj, je v svojo veliko žalost spoznal, da je nekdo vlomil v nje-gov kovček in odnesel obe hranil-nični knjižnici. O tatu ni do sedaj še nobenega sledu.

Tatvina. Pred kratkim je bilo vlomljeno v nekem kamnolomu pri Vrhopolju blizo Vinave v shrambo za orodje. Tat je odnesel vse, dobiti ga pa ne morejo.

Nesreča oglarjevega sina. Gheno Ivan, 9letni sin oglarja v Rogu, je padel z odra in si zlomil desno roko v komolcu.

Nesreča s samokresom v Trzinu. 13letni Ivan Perne iz Trzina je na-šel doma v panju — samokres. Začel ga je ogledovati. Revolver je bil pa-nabit. In tako se mu je pri pregle-dovanju sprožil in krogla mu je šla skozi dlan desne roke.

S samokresom ni znal ravnati 14letni posestnikov sin Rudolf Moč-nik iz Stiške Vasi pri Kranju. Sprožil je in se težko poškodoval na roki.

Nesreča v Češnjici pri Selcah je vtaknil 29letni žagar Jaka Prevec levo roko po ne previdnosti v cirkularno žago in je zadobil znatne poškodbe.

Ako se samokres potegne iz že-pa. Ko je hotel te dni 32letni po-sestnikov sin Franc Bizjak iz Most pri Radovljivi snažiti samokres, se mu je ta sprožil in strel je zadel ubo-žca v desno roko.

Ta detelja! Te dni je padla raz-voz, na katerem je bila naložena de-telja, vdova po kajzarju, Helena Le-ban iz Podkorena in si je zlomila le-vo nogo.

Težko se je poškodoval 66letni delavec Josip Loboda. Pri delu mu je padel kos premoča v levo oko in ga je znatno poškodoval.

Nesreča pri kopanju zemlje. An-tolič Vekoslav, star 22 let, delavec, je v Iški vasi spodkopaval zemljo. Pri tem se je zemlja vdrla in ga pod-kopala pod seboj. Antolič je zadobil teške poškodbe v notranjosti in pre-mečkalo mu je tudi levo roko.

Eden v bolnišnico, drugi v nori-šnico. Podkarta Mihaela iz Tomišlja je Cotman Josip v blaznosti z no-žem po obrazu rani. Podkarta so prepeljali v bolnico; Cotmana so prepeljali na Studenec. Zgodilo se je vse to na lgu.

V bednju sta se zadušila. V kleti semenišča Orisoni v Kopru so mastili grozdje. Dva delavca sta bila vsak v enem 2 m globokem bednju, medtem pa je vrel mošt v drugih bednjih. V petek ponoči pa sta oba delavca našla smrt: Zadušena sta bila od izpuhtečega dušika. Pone-srečena sta bila po ne previdnosti zaprta vso noč v kleti, kjer sta našla tako žalostno smrt.

Boj z divjimi lovci. Kakor se iz Pančove poroča, je hotel dne 29. t. m. gozdni paznik Toth s svojim sinom v lovskem okraju vjeti tri lov-ske tatove ter jim vzeti puške. Ko so se divji lovci uprli, je sin ene-ga izmed njih, Saviča po imenu ustrelil. Nato sta druga dva ustrelila paznika, njegovega sina pa ranila.

Dvoboj med častnikom in pro-stovoljem. Po častniških vesteh je bil te dni med nekim nadporočnikom in nekim prostovolcem v Inomostu dvoboj na pištole. Nadporočnik je bil v plitva smrtnonevarno ranjen. Po-vod dvoboja je bil nek prepir, v ka-terem je nadporočnik oklofutal pro-stovoljca.

Za eno krono. Dragocene so postale avstrijske krone posebno v sedanjem času druginje. Odkar gre-do avstrijske krone v Albanijo, jih je čimdalje manj. Zato na nastane tudi za eno krono lahko dolga pravda, ki pa stane navadno več nego eno krono. To se je zgodilo nekemu po-niku na Češkem. (Dr. A. Schulman.) Ta je dne 9. dec. 1912. čakal na vlak na kolodvoru v Pragi. Ker je bila čakalnica II. razreda odprta, je šel in stopil vanjo. Kmalu je prišel vratar in zahteval, da mora iti ven, ker nima fiska za II. razred. Ker pa dr. Sch. ni hotel oditi, je šel vratar k re-videntu in ta je pozval dr. Sch. k se-bi. Zahteval je 6 kron kazni od nie-ga. Ker pa dr. Sch. ni hotel plačati, mu je znižal na 2 K. potem pa na 1 krono. Dr. Sch. pa tudi 1 krono ni hotel plačati, češ da naj se mu do-kaže, zakaj mora plačati. Ker re-vident tega ni mogel dokazati, so se-stavili protokol in dr. Sch. je odšel. Čez nekaj tednov pa je dobil dr. Sch. nefrankirano pismo od železniškega ravnatelstva, opomin, da je dolžan 1 krono. Ker dr. Sch. krone ni poslat, ga je tirjala za 1 krono čez nekaj tednov finančna prokuratura. Ker dr. Sch. tudi sedaj ni plačal krone, so ga tožili pred sodiščem. Sodnik pa je razsodil, da je tožba brezpredmetna in je obsodil c. kr. erar, da mora dr. Sch. povrniti stroške 24.88 K. Erar se je pritožil. Okrožno sodišče pa je pritožbo zavrnilo, ker je bila pritož-ba prepozno podana. Sedaj ima dr. Sch. pravico tožiti c. kr. erar za stroške 24.88 K, ki so nastali vsled tožbe za eno krono. Pač dober zgled za marsikoga.

»Kadar zvonovi zvone« je naj-boli pretresljiva drama kar se jih je dosedaj kazalo v Kinematografu »Ideals«. Umetnica Hanny Wieste igra glavno vlogo. Danes Nordisk-drama »Drama v starem mlinu«. V torek najboljša veselozgra tega leta »Njegova komorna sobarica«. Drugi teden »Živi mrtvec« po Tolstojevem romanu.

Ljubljana.

— Finančna prokuratura v Ljubljani je lep državni urad ker ne samo da nam olajšuje žepce, temveč nas po malem tudi žali. Ako hoče priti do kakih zaostalih davkov, vložil tožbo na sodnijo — seveda, v nem-škem jeziku in potem mora tudi so-dnija pošiljati nemške odloke sloven-skim strankam, ker sodnija pač re-šuje vloge v jeziku v katerem so ji predložene. Tako je tudi neki slo-venski žurnalst, za katerega bi pri finančni prokuraturi pač lahko ve-deli, da je narodno zaveden, dobil tak nemški odlok, ki ga je pa, se-seda lepo vrnil sodniji z vljudno opombo, da nima toliko denarja, da bi plačal človeka, ki bi mu spis pre-stavil — posebno, ker ni dolžan sprejemati od c. kr. državnih uradov dopisov v tujem jeziku. Seveda ni vsega tega kriva finančna prokura-tura sama, temveč nosijo največji del krivde avstrijski državljani sloven-ske narodnosti, ki taka žaljenja, do-puščajo in ne reagirajo na njih. Krivt so pa tudi naši poslanci, ki se za take »malenkosti« ne brigajo in zato Slo-venci na vseh koncih in krajih na-zadujemo, izgubljamo pozicijo za pozicijo in z časom izgubimo še sploh vse pravice, ki nam se danes še priznavajo. Ampak finančna proku-ratura bi morala imeti vendar pri vsemu temu vsaj toliko takta, da bi spoštovala naš jezik vsaj takrat, kadar zahteva od nas denar za dr-žavo.

— Več dela! Vaš uvodni članek »Brez dela ne pojde« je bil od pre-mnogih volilcev odobran. Čena popustljivost naših voliteljev? Kl-čemo jim v spomin vse zločine, ki jih je doprinesla klerikalna stranka slovenskemu narodu. Spomnite se onih izvrzkov in izdajic, ki so de-mucirali Slovence v septemskih dogodkih — one, ki so naredili nem-ško glinnazilo — ščitili »Kranjske šparkase« — prodali koroške Slo-vence — spravili v občinski svet Nemce. V slučaju, da je pa mogoče že to pozabljeno, naj naši voditelji pomislijo na najhujše zločine kler-ikalne stranke: uničenje slovenske-ga gledališča, »Slovenske Filharmo-nije«, o krivičnem razdeljevanju uč-teljskih doklad in vseh neštetihi zlo-činih, ki jih je doprinesla ta stranka ki so imenoje S. L. S. — Sedaj je čas ko se lahko obračuna z onimi ljudmi, ki ne spadajo k slovenskemu narodu, ki so mu le v škodo in kvar, kakor tudi vse, kar vodijo oni. Bolj vsemu, kar je klerikalnega — tre-notek je prišel, ko imajo napredni poslanci v rokah moč, s katerim lahko odsekajo glavo klerikalnemu zmaju. — Napredni volilec.

— Spise kolekovať z narodnimi kolki je sklenil že pred leti mestni magistrat ljubljanski. V roke mi je prišlo dokaj magistratnih spisov, a še nikjer nisem videl narodnega kol-ka. Prilepljanje istih, mislim, ne za-hteva toliko časa, ker vse spodnje-štajerske in koroške nemške ob-čine kolekujejo uradne spise s kolki »Schulvereine« in »Südmarke«. Isto-kako nemški denarni zavodi. Mislim, da je že čas, da zadeva pride do izpolnitve, ker morebiti vendar ne bi bilo to delo še prištetu k veleizdaji. Le brez strahu na dan z narodnimi kolki! Pokažimo onim, ki nas brajo, da si znamo v marsičem tudi sami pomagati! — Čim več strahopetno-sti in petolizitva, tem hujši udarci bo-do padali po nas.

— »Ena se želja je...« Vendar je prišel čas ko morejo nekatere slovenske gospodične in gospe na pol opravičeno zahajati v nemško gledališče. Človek ne bi verjel — po zaključitvi predstave se sliši pred gledališčem več slovenskega kot nemškega. Ha, ta zavednost! Seve-da, kar je nemško je nekaj več če-prav slabše kot — svoje dni — v slovenskem gledališču.

— Higijena v Ljubljani. Sedaj ko se regulira Ljubljana in se de-lajo novi kanali opozarjamo ljub-ljanski občinski svet še na nek nedo-statek. V Ljubljani je še jako mnogo hiš, v katerih so stara stranišča brez vodovoda in izpirališč. Z ozirom na higijeno bi bilo želeli, da magistrat preišče vsa stara stranišča in opozori posetnike istih, da jih nadomestijo z novimi.

— Orda razvada prodajalci in uslužbencev tukajšnjih slovenskih trgovin je, da človeka ako količkaj truje izgleda pozdravijo s »Habe die Ehre«, »Guten Tag« itd. — Sloven-ska zavednost kie si, koliko krogelj bo še treba, da bomo spoznali, kdo smo!

— Nagrobni spomenik pokojne-mu Ivanu Fabjančiču, ki je zapustil Družbi sv. Cirila in Metoda znatno dedščino, je izdelala kamnoseška tvrdka Feliks Toman, in je bil po-teklet dni postavljen na pokojnikov grob. Spomenik je izdelan iz črnega marmorja ter nosi primeren napis.

— Nagrobni spomenik za žrtvi Adamiča in Lundra, ki ga je izdelala tvrdka Al. Vodnik v Ljubljani, je shranjen pri imenovanem kamnose-ku, kjer se ga lahko ogleda. Kdaj bo ta spomenik postavljen na njuni grob, se še ne ve, bil bi pa že čas za to!

— Sramota za Kranjsko deželo je to, da gospodari z njenim premo-ženjem dr. Lampe, in da plešejo po njegovi flavti deželni glavar sam, baron Schwarz in ostali klerikalni trabanti. Vremena bodo Kranjem so-ziasnila — ko jih tema bo črna za-grnila!

— Ali smo naprednjaki — mu-mije? Da niso pred petimi leti dall lahkoverni naprednjaki klerikalcem v deželnem zboru deželnozbornskega poslovnika iz rok, bi danes klerikalci ne rogovilihi po zbornici. Tako se maščuje vsaka slaba stvar, pa tudi — vsaka ne previdnost! Kdaj se zganemo naprednjaki proti klerikalni samooblastnosti?

— »Matica Slovenska« javlja, da je stopil v krog njenih ustanov-nikov Bogumil Gorup pl. Slavinski.

— Ljubezni treh kraljev (Amo-re dei tre re). Slovenski prevod te lepe drame, ki smo jo imeli priliko videti, preteklo leto na slovenskem odru, je izšel. Stane 2 kroni. O tej lepi knjigi drugje več izpregovorimo.

— Varnost v okolici Ljubljane je šim dalje slabša. Sedaj že človek skoraj na sprehod ne more. Začujo sta bili v tivolskem gozdu napačeni dve dami — predvčerajšnjem pa pi-satelj Cankar na svoji poti na Rož-nik. Jasnó je, da se potikajo po d-

volekemu gozdu brezdelni ljudje. Polnost policije je, da naredi red. Ako imajo za vsako stvar, čas, naj store še tu svojo dolžnost. (Zadnjič je n. pr. na dvorišču neke hiše v Mostah govorila mlada družba. Bilo je okoli 10. zvečer. In stražnik je čez ograjo zahteval, da morajo iti spat. Take nepotrebne stvari bi se lahko opustilo in drugod za varnost poskrbelo.)

— **Nogometna tekma.** V nedeljo igra »Ilirija« z Rapidom iz Gradca. Več jutri.

— **C. kr. deželni plačilni urad v Ljubljani** na cesarja Jožefa trgu bo dne 7., 8. in 9. oktobra 1913 zaradi glavnega snajenja uradnih prostorov strankam zaprt.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Promet meseca septembra 1913, 1660 strank je ušlo kron 323.016,94, 1483 strank je dvignilo kron 781.961,79. Stanje ulog kron 42.414.118,15. Število uložnih knjižic 29.331. V III. četrtletju 1913 se je hipoteknih in občinskih posojil izplačalo K 249.256,08, vrnilo kron 501.186,58. Stanje posojil kron 26.213.773,94.

— **»Ljubljanska kreditna banka«** V mesecu septembru vložilo se je na knjižice in na tekoči račun 2.017.696 kron 11 vin., dvignilo pa 2.210.191 K 88 v. Stanje koncem septembra 17.430.803 K 44 vin.

— **Nesreča.** Avtobus Vinku valencu pri Zalokarju je pomočnik Špec po nesreči kazalec leve roke zadel in mu ga zmečkal.

— **Cercel Franco-Illyrien** prične poukom v francoščini 6. t. m. Poučevalo se bo v treh tečajih, v vsakem po eno uro na teden, in sicer ga I. tečaj (za začetnike) v ponedeljkih, za II. v petkih, za III. v sredo, vsakokrat od 6.—7. zvečer. V prvem in drugem tečaju bo poučeval slovnico realni profesor Fr. Sturm, v tretjem bo vodil čtivo in konverzacija A. Algod. Pouk traja do konca aprila in v tem času se bo pobirala članarina 2 K 50 v mesečno od vsakega člana. — Vsak član ima pravico, obiskovati vse tri tečaje, razen tega mu je na razpolago tudi društvena knjižnica, obsejajoča najmodernejša leposlovna dela francoska. Društvena učilnica se nahaja v dekletskem liceju, I. nadstropje, zadnja vrata na levo.

— **S tivolskega gozda.** Zadnjič ste poročali, o nekem napadu na dve dami, ki se je izvršil na cesti na Rožnik. Tak napad pa ni nič čudnega, posebno sedaj, ko se je od vseh krajev sveta nateplo vsakovrstnih postopačev krog Ljubljane. Taki elementi, pa imajo svoje skrivališče v smrekah, ki so nasajene krog rezervarja v tivolskem gozdu. Iste smreke so tako goste, da se nič skozi ne vidi ter so prav do tal obrastle, kakor kak pragozd v Braziliji. V teh smrekah se potem taki ljudje skrivajo čez dan, zvečer pa ljudi nadlegujejo, ženske pa še posebno. Kdo se pa zmeni za nje? Nič ne. O c. kr. policiji niti ne govorimo. Ta po rajše potruditi, da aretira kakega planca (slučaj, kateri se je zgodil, pred par dnevi, ko sta dva stražnika vlekla, pijanega hlapca, skozi Prešernovo ulico, vsi ljubljanski otroci pa za njimi.) Tudi ne vemo, zakaj ta se tiste smreke, ne pustijo okleatiti, vsaj dva metra od tal? Menda bi se kak delavec, že še dobil, ki bi to opravi. Potem se ne bi bilo treba bati takih napadov, kakor je bil zadnji. — Obiskovalci tivolskih gozdov.

— **Draginja mesa v Ljubljani.** Ljubljanski mesarji so zadnje dni znižali cene mesu za štiri beraške solde pri kg. kar pa ob ti nizki ceni nikakor ne zadostuje!!! Živina ima sedaj tako nizko ceno, kakor jo je imela pred 15 leti! Mesarji bi morali znižati meso najmanj za 24 v pri kg. To bi pa tudi lahko storili, če bi le hoteli! Tukaj samo dva slučaja. V sredo je neka ženska izpod Šmarne Gore prodala prav čedno kravico na ljubljanskem semnju za 140 kron. Isti dan je kupil G. S. tri kravice po 100 K, reci sto kron. Osebe, ki so stale poleg, so se kar čudile, da je meso pri nas tako drago. Dobro vemo, da se bodo mesarji na ta dopis oglašili, da to ni resnica. (Toda povemo jim tukaj, da ljudstvo ni neumno! Ljubljanci so začeli zelo pogosto hoditi na živinske semnje, da se sami prepričajo o cenah živine. — Občinstvo.

— **Tekma frmačev na Stajerskem.** Dne 26. septembra t. l. je priredilo društvo »Alpenländischer Verein« der Hundefreunde in Graz svojo prvo tekmo frmačev v Doblu pri Gradcu. Tekme se je udeležilo 11 konkurentov. Tekmi sta prisostvovala med drugimi tudi znana naša kynolog, podpredsednik Slov. lovškega društva G. Fran Ks. Urbanc, veletržec v Ljubljani in društveni odbornik G. Dragotin Klobučar, bančni uradnik v Ljubljani. G. Fran Ks. Urbanc se je tekme udeležil s svojo »Frigo - Eleonorenhelm«, ki je dobila na letošnji tekmi frma-

čev v Mengšu dne 8. septembra prvo ceno. Kake izvrstne lastnosti ima ta psica, se je najbolje pokazalo pri tekmi v Doblu. Tekmovalo je vsega skupaj 11 psov in sicer psi, ki so že na raznih tekmah dokazali svoje vrline. Vkljub tej ostri konkurenci se je »Frigo« tako izvrstno ponasala, da so si sodniki priznali kvalifikacijo prve cene in kot četrto darilo zlato in 1 srebrno kolajno. Razen tega pa je odpadlo nanjo tudi častno darilo društvenega predsednika G. Emanuela Freiberga, krasno izdelana srebra tabakera. Psico je na tekmi vodil G. Fran Urbanc osebno, ki jo je tudi sam izučil. K takemu odličnemu uspehu mu je po pravici čestitati! Dobremu slovesu naših lovcev taki uspehi brez dvoma mnogo pripomorejo.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je imela meseca septembra t. l. sledeči promet i. s. l. Prejemki. a) Redni prejemki. 1. Prispevki iz nabiralnikov 612 K 95 v. 2. Prispevki podružnic i. s. Kranjska 1820 K 71 v. Stajerska 1398 K 09 v. Koroška 53 K 30 v. Primorska 2386 K 18 v. skupaj 5658 K 28 v. 3. Razni prispevki 4852 K 46 v. skupaj 11.123 K 69 v. b) Izredni prejemki. 4. Prispevki za obrambni sklad 1834 K 73 v. skupaj 12.958 K 42 v. — II. Izdatki. a) Redni izdatki. 1. Plače, remun. učit. osebju, razni računi itd 64.475 K 31 v. b) Izredni izdatki. 2. Naložitev na glavnico, oziroma obrambni sklad 1834 K 73 v. skupaj 66.310 K 4 v. torej primanjkljaja 53.351 K 62 v. Opomba. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

— **Še nekaj.** Ko sem te dni iz radovednosti hotel spoznati G. Motocha, ker je takoj izborni »popravek« dal v »Dan«, sem šel v njegovo gostilno in sem se prepiral, da je vse istina, kar je »Dan« o tem poročal. Posebno slab vtis je G. Motoch napravil, ko je na vsa svoja široka usta kritiziral čez naše domače časopise in hvalil svojega ptujskega »Stajerca«. Jaz bi si za svojo osebo niti misliti ne mogel, da je kdo v naši Beli Ljubljani, ki bi bil na tisto ptujsko cunj naročen — in sem se v svoje veliko presenečenje prepiral, da tudi v Ljubljani eksistira element, ki je vsega zmožen. Tak človek, ki bere »Stajerca«, res ni za drugega nego, da se ga obleče v trdo suknjo, da si vsakdo takoj nos razbije, kdor se le nlega dotakne. Prav radi mu mi verujemo, da je dotično dekle bilo takoj vse v krvi, ko se je zadelo v njegovo suknjo, le da mož postave tega ni hotel verjeti, zato je vzel Motocha na svoj protokol in o tako trdi suknji sporočil sodniki, da bodo tudi pri sodni vide-li, kako Motoch izgleda, kadar se obleče v tako trdo suknjo, da si vsakdo nos razbije, kdor se ga dotakne.

— **V mestni klavnici** se je od 14. septembra do 21. septembra 1913 zaklalo: 64 volov, 3 bikli, 9 krav, 156 prašičev, 164 telet, 69 koštrunov, 2 kozliča. Vpeljanega mesa je bilo 403 kg. Zaklane živine se je vpeljalo: 1 prašič, 9 telet. Opomina: 1 govedo z mal. zob.

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za petek specialni večer: 1. Na obrežju Skagena. (Potovalni film.) 2. Usodepolna fotografija. (Krasna veseloigra Nordiskfilma Co.) 3. Priateljstva usluga. (Amer. drama.) 4. Skrbno negovanje. (Veseloigra.) 5. Drama v starem mlinu. (Nordiskfilm Co. v 2. dejanjih z Lili Beck.) 6. Stroga roka. (Amer. humoreska.) V soboto »Kadar zvonovi zvone«. (Pretrsljiva življenska slika.) Od torka do četrta veseloigra »Njegova komorna strežnica«. Od 10. do 13. okt. »Živi mrtvec«. (Avtorski film Leva Tolstega.) Od 14. do 16. okt. »Prostea«. (Senzacijska komedija.) Od 17. do 23. okt. velika senzacija »Poslednji dnevi Pompeja«.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

STVAR POSTAJA RESNA TO-DA STRAH JE NEPOTREBEN.

Na Balkanu postaja stvar zopet silno resna. Srbske čete prav uspešno tolčejo albanske tolpe in jim bodo kmalu enkrat za vselej izbile iz glav željo po ropanju srbskih seljakov. Nemiri ob zapadni meji Srbije so pa dali Bolgarom, ki že od vseh početkov stojijo v ozkih zvezah z albanskimi tolkami, pogum, da so pričeli več ali manj ponovno govoriti o brezmočni Srbiji. Tudi prihajajo zanesljive vesti, da se v Bolgarijo uvažuje iz Avstrije orožje (lep uvod za Pašič-Berchtoldovo konferenco) in da Bolgarija mobilizira »Srobovanu«

se poroča, da je pri Rodovistu prekoračila bolgarska četa srbsko mejo. Četa, ki jo je vodil Zordjev, je bila pa zajeta in popolnoma uničena. Na vsak način se v Bolgariji nekaj pripravlja, ker Bolgarija si sedaj to upa, ko je sklenila s Turčijo mir in najbrže tudi zvezo. Predmet pogovorov med Turčijo in Bolgari je bila tudi srbska Macedonija za katero Bolgari hočejo avtonomijo pod sultanovo suvereniteto s privilegiji za Bolgare. Avtonomijo naj izvoljujejo Turki, ki naj zato dajo Bolgarom kos vzhodne Tracije, Bolgari bi pa pripustili avtonomijo sedaj bolgarskega Gomildžinskega okruga. Videti je, da Bolgari resno mislijo na to, ker se sedaj niso zasedli onih krajev ob Egejskem morju. Proti Gimildžini pa koraka, kakor se poroča 20.000 bašibozukov. In poleg vsega tega Turčija z vso naglico — mobilizira. Zaenkrat je mobilizacija naperjena proti Grški, s katero je Turčija menda prekinila vsa pogajanja, dokler Grška ne pristane glede Egejskih otokov na turško stališče. Na ta način grozi izbruh vojne med Turčijo in Grško. Poleg tega se Bolgari vesele turškega vpada v Macedonijo, pri čemur bi Bolgari pomagali. Tako bi bili pred novim požarom, ki grozi izbruhom na Balkanu.

Srbi pa kljub vsem tem možnostim niso slabe volje. Srbske čete blijejo Albance prav po notah. Pri Dibri so izvajali Srbi strašno krvavo zmagov. V mestu je divjal boj od hiše do hiše. Tudi v Ljumi grozi albanskim tolpom pogin. Pri Ohridskem jezeru je padlo 14.000 Albancev. Med ujetniki je 400 bolgarskih četašev in 7 bolgarskih oficirjev.

AVSTRIJA V SKRBI ZA ALBANCE.

Belgrad, 2. oktobra. Avstro-ogrski voditelj postojstva v Belgradu, Storch, je danes srbsko vlado v prijaznem in svaričnem tonu opozoril, da mora respektirati londonske zaključke glede albanske meje. Gospod Spalajković, sedanjí voditelj zunanjih zadev je izjavil, da bo Srbija zaključke respektirala in da je korake ob mejah storila le v svrhu svojega varstva. Enako izjavo je dal tudi italijanskemu in ruskemu poslaniku. (Tega pa še nismo slišali, da bi Avstrija opozorila vlado albanskih roparjev, da naj respektira zaključke londonske konference. — Čudno.)

PRIZREN IZVEN NEVARNOSTI.

Belgrad, 2. oktobra. Boj pred Prizrenom traja dalje. Došla so obznanja, tako, da je mesto izven nevarnosti.

KAJ PA BOLGARI NAMERAVAJO?

Sofija, 2. oktobra. Veliko vznemirjenje je povzročilo dejstvo, da so na srbski meji koncentrirane 4 divizije bolgarske armade. Promet s Srbijo je prekinjen, ker služi vojaškim transportom.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Išče se stanovanje s hrano za dve gospodični pri boljši družini, če le mogoče s klavirjem. Ponudbe pod »Trst« na »Prvo anončno pisarno«. 954-3

Pohištvo se ceno proda. Hrenova ulica 17., I. nadstr. 957-3

Učenka manufakturno - galanterijske stroke želi premeniti mesto za nadaljno učenje. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 958-3

Stanovanje z 1 sobo in kuhinjo se išče za takoj. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 959-1

Soba z dvema posteljnima se takoj odda. (10 K mesečno.) Jurčičev trg št. 2., I. nadstr. levo 960-1

Zahvala.

Telovadno društvo »Sokol« pri Sv. Jakobu v Trstu se tem potom zahvaljuje lastništvu »Slovenskega Ilustrovanega Tednika« za blagohotno brezplačno prepustitev ključev polpisanemu društvu.

Telovadno društvo »Sokol« pri Sv. Jakobu v Trstu.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6

priporoča posetnice, kuverte, račune, trgovska pisma itd. itd.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Povečanje portala v najmodernejšem stilu!

v parterju in v I. nadstr. sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (G. Simonetti) Mestni trg 6, da bo mogoče, z elegantnim aranžiranjem izložb, vsaki čas prepričati cenj. odjemalce o moji najpolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno, še pred sezono!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3

je imela koncem leta 1912 denarnega prometa 660 milijonov kron, 42 milijonov kron vlog in 1 milijon 330 tisoč kron rezervnega zaklada.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. — Vložen denar obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. — Pripišuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. — Hranilnica je pupilarno varna. — V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. — Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. — Izključena je torej vsaka izguba vložnega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razposojen na zemljišča.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti 5 1/4 % obrestim in najmanj 3/4 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Moderci v vseh modernih oblikah,

moderčki, potrebščine za moderce,

= rokavice, parfumerija, nogavice, =

moderne ulasnice, broške, igle za klobuke, pajčolani, torbice itd. vse v največji izbiri v modni trgovini za dame

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.